

SAOPŠTENJE 85/2022

Datum objave:
24.6.2022.

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći

2021. godina

Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2021. godini iznosio je 47% prosjeka EU.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU, i iznosi 277% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 55% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 70% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 47% prosjeka EU. Srbija se nalazi na nivou od 44% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 42%, Bosna i Hercegovina na nivou od 33%, dok se Albanija nalazi na nivou od 32% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala u rasponu od 63% prosjeka EU u Bugarskoj do 146% prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2021. godina (EU¹=100)

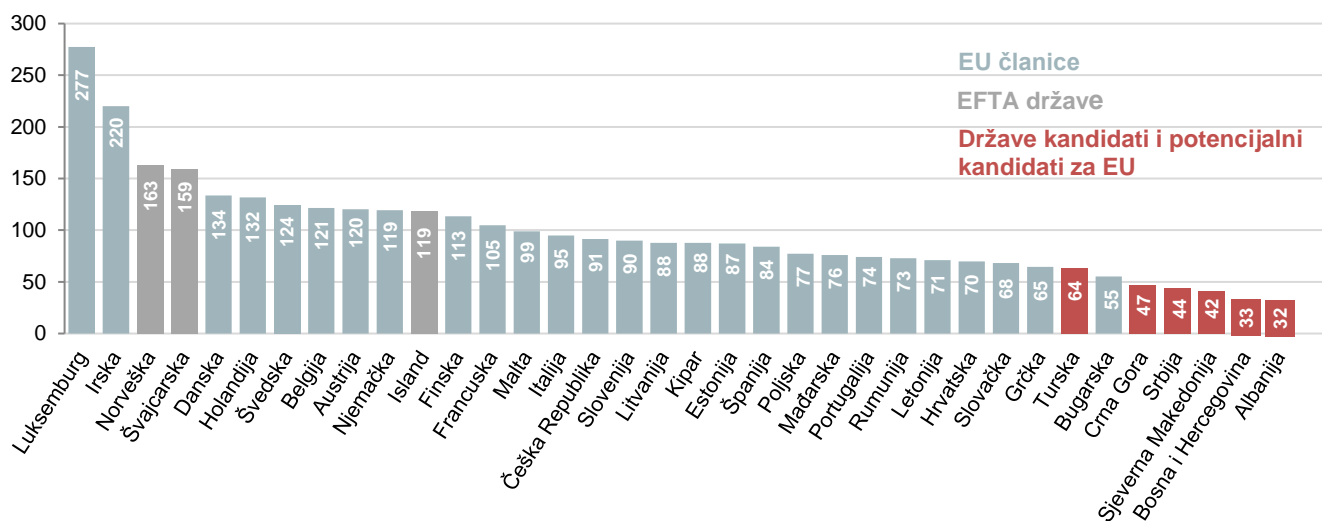
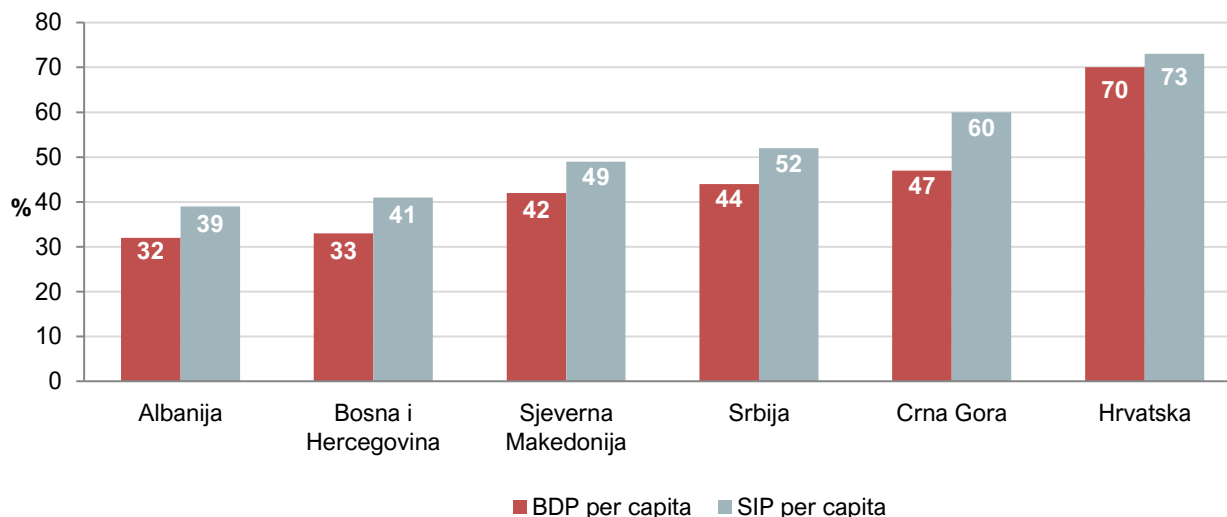

Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2021. godinu (EU¹=100)

Država	BDP po stanovniku	SIP po stanovniku
EU¹	100	100
Euro-zona	105	105
Luksemburg	277	146
Irska	220	90
Danska	134	121
Holandija	132	117
Švedska	124	113
Belgija	121	115
Austrija	120	115
Njemačka	119	120
Finska	113	112
Francuska	105	111
Malta	99	82
Italija	95	97
Češka Republika	91	85
Slovenija	90	87
Litvanija	88	96
Kipar	88	95
Estonija	87	79
Španija	84	85
Poljska	77	84
Mađarska	76	70
Portugalija	74	83
Rumunija	73	82
Letonija	71	71
Hrvatska	70	73
Slovačka	68	70
Grčka	65	76
Bugarska	55	63
Norveška	163	125
Švajcarska	159	121
Island	119	119
Turska	64	71
Crna Gora	47	60
Srbija	44	52
Sjeverna Makedonija	42	49
Bosna i Hercegovina	33	41
Albanija	32	39

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2021. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU¹=100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 39% u Albaniji do 73% prosjeka EU u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2021. godini prema prvoj procjeni iznosila 60% prosjeka EU.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)

Pripremila: Ivana VIDAKOVIĆ

Odsjek: Odsjek za statistiku cijena i spoljne trgovine
contact@monstat.org

Kontakt za medije:
mediji@monstat.org

@monstat_me

MONSTAT - Uprava za statistiku Crne Gore